

Lizetta

Lizetta

Bulgáriában megtáncoltatják az asztalt. Lizetta a járatos ebben.

Pápká előhúz két nagyarásznyi repülőjegyet, utazunk Várnába, azt duruzsolja, ráfér a pihenés. Nyúzott, ingerült, napokra elutazik, ha pedig megjön, vagy a városban intézkedik, vagy elvonul az irodájának nevezett szobába, és ismeretlenekkel tárgyal. Egymondatosak a beszélgetéseink. Néhány napja arról faggat, mely nyári időszakban tudok vele lenni, nehezen ugyan, de két hete meg tud velem neveztetni egyet. Nem könnyen egyeztetem, hogy a haverok közül mikor tartózkodnak a legkevesebben a városban, ámbár tavaly ilyesmi történik, aztán a banda mégis együtt lófrál. Bakuban a nyár rémes, ha kitör a forróság, aki teheti, vidékre menekül, aki pedig nem, sötétedés után merészkedik ki az utcákra. Pápká kicsikarja belőlem a megfelelőnek tűnő időpontot, homályos a tekintete, nem hogy a részletek felől érdeklődni, hogy aztán hamarosan megjelenjék a meglepetésével. Üzleti út ez, afelől sincs kétségem. Afelől sem, hogy legfeljebb ott tudom meg, ha az orromra köti.

Várnához közel, az Aranyhomokon. Üdülőparadicsomnak mondják, legalább hatvan éve, ami azt jelzi, hogy befejezték a megépítését. Pápká ott foglal szobákat, különállókat, mindkettőnknek. A balkonról, ugyanis a tizenegyedik emeleten lakunk, mélyen belátni a tengerre. A Fekete-tenger, a nevével ellentétben, nem fekete, csak piszkos, kéknek nem mondható. A horizonton hajórajok, reggelente északnak húz a többségük, estelente pedig délnek. Partközelsben karcsú kirándulóhajók nyüzsögnek, nagy részük, bár motor hajtja őket, vitorlás. A matrózok csíkos trikót viselnek, s ilyesfélét a sétányok menti fabódékban lehet vásárolni. Lassan lebeg el a kalózhajó-utánzat, naponta kétszer köt ki a hotelsor előtti kikötőben, amúgy a tengernek öble sincs, a part tulajdonképpen egy széles, sárga homoksávból álló, sok kilométer hosszú karéj. A karéj alját a víz, a tetejét a hotelek, apartmanok, intézeti vendégházak és szállóvendégekkel és kutyákkal tömött villák mögötti magaspart határolják, amelynek a peremén, a szakadék vonalát követve sztráda kanyarog. Így a toronyszállók nyugati szobáiból látszik a sok sávós út, mögötte, az egyik oldalon Várna nagy kikötőjű városa, a másikon pedig a földtani érdekesség, a Kőerdő. Már ami megmaradt a kőoszlopokból, szirtekből és a miniszurdokokból.

Lizettával a hotelban találkozunk. Egy avantgárd festmény. Leginkább úgy néz ki. Modigliani asszonyportréinak a rokona, időközben nagyra nőtt a szeme, s annyira nem látszik a pupillája, hogy a valóságban nincs szembogara. Kizárólag a szemét tekintve akár bolgár lehetne, nekik ugyanis hatalmas és szüntelenül olajos a szemük. Lizetta azonban törekenyebb alkat, érett ötvenes, a két melle határozott idomú, s egymástól különböző ritmusban ficán-

kolóak, mondom, mintha Modigliani rakta volna a vásznára. Lizetta egy nappal utánunk érkezik, mi addigra belaktuk a hotelt, ismerős a bár, a reggeliző és a svédasztalos vacsorára szolgáló terem, jártunk a konditeremben, a tetőuszodában és a parti medencéknél, s egy cserepes pálmákkal elkerített részen üldögélünk. Oroszok, ukránok a vendégek, kevés román, elenyésző számban magyarok. A személyzet bolgár. Napközbeni szolgálataikért nem levában várják a borraivalót, úgyhogy apám rövidnadrágjának a zsebe telve egydollárosokkal.

Lizetta kezdetként engem ránt magához, jobbról és balról csókol többször arcon. Tapogatja az izmaidat, könnyed és határozott az érintése. Hogy végez velem, pápká nyakába ugrik, hosszadalmasan öleli. Potyognak a könnyei, ámbár kacag és be nem áll a kárminpirosra festett szája. A bőröndjeit kocsin toló londiner a háttérben udvariasan várakozik, időközben egy ugyancsak uniformisba bújt lány csapódik hozzá, s belemerülnek a fecsegésbe. Lizetta, mintha tőle pápká bármit kérdezett volna, egymástól független eseményekben nyújt magáról tájékoztatást, igen, kitűnően utazik, a párizsi géppel, s ennek köszönhetően megfelelő az ellátás, igen, a bérelt autóhoz könnyen hozzájut, az utazási ügynöke mindenkor gondosan jár el, ezzel szemben az alternatív programok összeállításában megbízhatatlan, amúgy nem ez a legnagyobb hátránya, hanem, hogy nem mindig veszi fel a telefonját, igen, az autó majd hármás használatba kerül, majdnem vadiúj, automata sebváltós, már levitték a garázsba, ő tudja, hova érdemes elugrani, vezetés közben tudunk beszélgetni, sokat, sokat, évek alatt felgyűlnek a mondandók, meg hát – fordul hozzám – nem tudok rólad szinte semmit, majd szépen elmondasz mindent, ugye, a titkaidat is, a magadfajtanak mindig akadnak olyan titkai, amik érdeklik a nőket, s ezt sose felejtsem el, igen, nagy örömet okoz számára, hogy együtt lehetünk, ha nem is sok az az egy hét, amelyet együtt töltünk, ebben a hektikus világban ennyi sem kevés, igen, mindig dohányzik – s magához inti a londinert, megkérdezi, hogy itt rágyújthat-e, s megkéri, hozzon neki hamutartót –, igen, pápká olyanná változott, mint az apja, nagyapa, meg kell mondani, az apja snájdig katonatiszt volt és úriember, aki a legostobább tyúkokkal is el tudott beszélgetni, legyen neki könnyű a föld, s igen, a biznisz jól megy, annak az időszaknak, amely az ő területe, továbbra is kielégítő a felvevőpiaca, a szovjet-orosz festmények iránti kereset nem lanyhul, sőt, az avantgárd irányzatok mellé csatlakozik a sztálini időszak szocreálja is. Pápká feltartóztathatatlanul vigyorog, hol Lizetta derekára fonódik a karja, hol a kezét fogja, meglegyintgeti az arcát, ráteszi formás hasára a kezét, úgy simítja meg. Lizetta tekintete pápká arcára ragad, a cigarettahamut beleüti a levegőbe, némelykor a szállongó hamu után pillant, s nem áll be, nem áll be az az élénkre festett szája. Igen, egyedül él, eszébe se jut férjhez menni, nem magányos, nem ismeri az egyedüllétet, ezt a vidéki állapotot, most amúgy menők a szingli üzletasszonyok, majd mesélek – és csókot dob pápkának –, miféle pasik legyeskednek körülöttem. Igen, azt hiszem, túl sok itt a birodalmi, hát ez mind másodvonalbeli feketéző, nézzük csak meg, annyi rajtuk a tetoválás, mint a táborokból hazajutottakon, cirill szövegek, ikonokról másolt szentek, titkokat sejtető alakzatok, a klánra utaló stigma, a mama portréja, a nőik pedig mögöttük állnak, két lépésnyire, ráncigálják magukkal a kölyköket, s olyan öntudatosan pillantanak a hozzájuk hasonló társnőikre, mintha nem viselnének napszemüveget, amely eltakarja a szemük alatti megzöldült-megsárgult ütéstoltokat. De hát nekünk az momentán jó, ha most ilyen szecskába való figurák között vagyunk, biztosan nem fogunk összetalálkozni a magunk köreinek tagjaival, nem kell unalmas üzleti tárgyalásokba bonyolódunk, amikor mi itt vagyunk egymásnak. Végre.

Még beszámol a legutóbbi élményéről. A strand végén található egy kitűnő partszakasz, ahová a kutyás vendégek vonulnak, mivel arrafelé a kutyák szabadon fűrődhetnek. A jószágok akkor hajlandóak a vízbe menni és úszkálni, ha nem hullámszik a víz, amúgy a hullámokat ugatják s orral újrarájzolják a fövényre kifutó, a finom homokba szívódó fodrokat. A gazda és az eb közös fürdésére alkalmas időszakokban a gazdája nyomában úszó egyik kutya úgy ül fel a víz alatt a rá várakozó gazdája alkarjára, ahogyan a sólymok szoktak a vadászéra. A víz fölé a fehér, letapadt szőrterű kutya büszkén emelkedik ki a habokból, s utasításokat ugat a partról őt figyelő kutyatársainak. Vagy büszkélkedik.

E napok nagy része azzal telik, hogy Lizetta és pápká rögzíti, mely kérdésekben értenek egyet, s melyekben már nem. Az utóbbiakból akad a több, Lizetta vélekedése szerint mindennek az oka az eltérő életmód, na, és az élettér. Be kell látni, Azerbajdzsán bármenny-

nyire fejlődik, évezredes a lemaradása Európától, egyelőre az oligarcháit hizlalja és nem a kultúráját, de ez, bármennyire aggasztó, természetes. Ő, aki Európa kortárs művészetben exponált, az egymás mellett élő tradíciók mindegyikét értékeli, a természetes folyamatokat kifejlődni hagyó nagyvárosait lakja, meg se tudja mondani, melyik lakhelyét érzi legközelebb a szívéhez Moszkva után, nem érzékeli, hogy a közegében olyan eszementen fontos lenne a vagyon, igaz, mert mindenki gazdag, vagy ha szegény, akkor az nem látható rajta. Másrészt nem jut mély érzelmekben gazdag kapcsolatokhoz, sosem tudja, hogy egy Tatlinba, egy Goncsarovába zúg bele a barátja, vagy az ő két szemébe. Vagy abba, hogy ötven éves korom ellenére továbbra sem kedvelem a nálam korosabb, sem a fiatalabb férfiakat – és azonnal helyesbít, ahogyan rám esik a pillantása –, kivéve téged, ámbár nagykamasz vagy. Meglehet, pedofil leszek. Mondd – fordul el tőlem, pápkától kérdi –, lehet-e egy nő pedofil? Hogy nevezik azt az érett asszonyt, aki nagykamasz szeretőket tart? Kitarató? Nem vár választ, mivel az nem érdekli. Számára a kérdés föltétele a fontos.

Amiben egyetértnek: hogy élni, utazni, enni, inni, a barátokkal együtt lenni, emlékezni, bolondozni és szexelni jó. Holott, megfigyelhető, feltűnően keveset eszik, semmiféle alkoholt nem iszik, a maga szórakozására, ha sok az ellátandó feladata, amennyiről beszámol, sokat nem utazhat. Na jó, alaposan ismeri a Földközi-tenger partvidékét, rajong az amerikai keleti partért, a Karib-vidékért és magától értetődően Indokínáért. Ő, nem számítanak a köztünk lévő különbségek, ha olyan nagy a mögöttünk lévő közös múlt! Apádat gyerekkoromtól ismerem, gyerek volt ő is, bár mindig nagyfiúként gondoskodott rólam, gondosan ügyeltem, hogy kövessem a sorsát, követtem is, a főiskolán, a katonai pályán, azután, hogy megnősült. Nahát – és markába fogja és megszorogatja az államot –, hogy mennyire magadon viseled anyád vonását! Pápkától helyeslést vár, de hogy nem érkezik válasz, nem a levegőbe mondja, hanem pápkának szögezi az állítását és a kérdését.

– Hogy ez a gyerekférfi mennyire magán viseli az anyja vonásait! Nem úgy találd?

– Hát én az anyját nem ismertem akkor, amikor annyi korú volt, mint a fiam most.

Lizetta felvisít. A föld felé nyitott tenyerét megfordítja, a baljának ujjával sorra behajlítja jobb tenyere ujjait, majd ezekkel az ujjakkal pápkát tarkón pöccenti.

– Ez az! Te mindig ilyen voltál. A humorod a régi! Imádlak, haver! Nehogy megváltozz!

– Lizettának – segít pápká, hogy értsem a jelenetet – ez saját gesztusa. Sokáig kutakodik, mígnem kitalálja, milyen legyen az övé. Mindönknek akad egy ilyen. Azt hiszem, ez egy olyan mozdulatsor, amelyre rajta kívül senki sem képes. Mármint nem a véghezvitelére, hanem a használatára. Ámbár nem tudom, miért volt rá szüksége.

– Itt mindenki időtálló – mondom.

– Nahát, jó, hogy az apádtól örökölted az iróniádat. Ilyesmihez anyádnak nincs semmi érzéke. Vagyis nem volt, amíg találkoztunk. Tudod, apád engem a korábbi idejéből vitt a házasságba, emiatt órá lettem osztva a válás után. Szóval rám maradt, mint számárfülön a szőr, ahogy a magyarok mondják.

– Nem számárfül és nem fülszőr!

– Persze, tudom, Csak arra lettem volna kíváncsi, hogy ismered-e még a kifejezést. Eszerint igen. Helyes.

Harmadnapon Lizetta azzal robbant szét egy pápká és köztem zajló reggeli vitát, hogy található egy táncterem a hotel második emeletén, ahol minden este nagy a mulatság. Bárzenészek játszanak ugyan, szóval a zongora a vezető hangszer, de az urak a közelmúlt rockzenéjében is járatosak.

– Fiúk, elviszlek bennetek valamikor táncolni!

Pápká nyerít, tudom, hogy rajtam. Sosem íratott be tánciskolába, diszkóba pedig, ahol a legalapvetőbb mozgásokat megtanultam volna a tánchoz, sosem jártam. Tánciskolába járnai szerinte is, szerintem is ódivatú. Nincs rá szükségem, Baku diszkóiban azerbajdzsán rock és diszkózene megy, nem olyasmi, amit hallgatni szeretek, vagy amit a bandatagok emlegetnek.

– Ma pedig csinálj magadnak saját programot. Ne hagyjad, hogy mindenhová magával cipeljen ez a marcona apád. Az öregekre egyébként ajánlatos rájuk hagyni a mániákat, én ezt korán megtanultam. Meg amúgy is. Nekem vannak olyan mondandóim, amelyek nem rád tartoznak.

Lizetta make up time-ot kért a maga számára, pápkát elzavarta, hogy városi öltözetbe bújjon. Aztán autóba vágják magukat a egy teljes napra egyedül maradhatok. Vacsoraidőszak előtt érkeznek vissza, pápká félórát ledől pihenni. A hármásban elköltött vacsora után Lizettának sétálni ébred kedve, így hármásban megyünk végig a parton. Tízkor irány a hotel táncsterme. A zene, hát, a zene olyasmi, amire mindenki a saját mozdulatait tudja a parketten előadni. Na jó, parkett nincs, fényes, fehér márványon siklanak a változatosan felöltözött párok. Rövid, rózsás, nagymintájú nadrágos, pocakos alakok is láthatóak, csipkeköpenyes nők és olyan párok is, akiken a sötét zakó, illetve a szolid kosztüm jelzi, hogy összetartoznak. Lizetta e kavalkád láttán tapsol örömeiben.

Alkoholmentes koktélt kér, miután számunkra bort ajánlott. Mentoltól illatos a lehelete, amikor áthajol pápká előtt, odasúgja számomra, hogy hiába feszengek, táncba visz. Segélykérően nézem pápkát, aki rám villantja a tekintetét, parancsolja, hagyjam!

De nem tudom, mit kellene hagynom.

– Nincs okod panaszra! – szögezi le, amikor visszatérünk az asztalhoz. – Nincs okod a fiadra ma rosszat mondani – hajol pápká füléhez, hogy a zenebonában megértse a mondanóját. – Nekem sincs okom ma a panaszra – s elegánsan leereszkedik a nagy háttámlás székre. A mögötte álló pincér udvariasan alá tolja a kényelmes, a nők számára valóban mozdíthatatlannak tűnő ülőalkalmatosságot.

Lizetta hangja hármónk közül az egyetlen, amely meghallható. Pápkáét és az enyémet szétmorzsolja a zene, Lizettáét nem. Ő tart minket szóval. Valamikor, a régi rendszer idején, járt Bulgáriában, négyesben: a két lány és a két fiú sorra járta a jelesebb városokat, Szófiából indultak, a Rodope északi oldalán, olykor a Dunát érintve jutottak el Várnáig, onnan a tengerparton mentek a török határig, majd vissza, s a hegység déli oldala alatt értek két hét után ismét Szófiába, de akkor már csak a Vitosa megmászására jutott elég idő. Hát nem a legalkalmasabb időpontban érkeztek, akkor ünnepelte a bolgár állam az 1350 éves fennállását, az országos és helyi ünnepek nem kedveznek a turizmusnak. Lizetta meghatározó élménye Tarnovo városához, a történelmi fővároshoz fűződik. Tarnovo valójában egy szurdok, amelynek a mélyében éppúgy házak épültek, mint a hegyoldalakon, ettől zsúfolt és áttekinthetetlen. Az utcák eszement módon húzódnak az életveszélyes meredély felett. A hegy tetején Todor Zsivkov államelnök erődszerű villája áll, amelyet érthetetlen okokból olyan villák vesznek körbe, amelyekben soha senki sem lakik. Lizettáék a nagy ünnep előtt hátizsákosan kóvályognak a város alján, jobb híján a Jantra vizét bámulják, s feladják, hogy szállásra bukkanjanak. Az esős nap nem kedvez a parkban való alváshoz. A hotelek zsúfoltak, magánszállások nem léteznek, a kollégiumi szobákat pedig, hiába egyetemista a négy orosz fiatal, nem adják ki szorgalmi időszakban. Isszák a konyakot, mégpedig a legjobbat, az öt csillagos Pliszkát, s ezen ugyancsak csodálkoznak a pincérek, s minden forduló után hozzák a számlát, s egyben elkérik a felszolgált italok árát.

– Nem kérünk konyakot? – veti föl pápká. – Akár Pliszkát, ha emlegeted.

Pápká barátnője hezitál ugyan, de igen mond. Ámde előtte megkérdezi, kapható-e masztika.

Amennyire meg tudom állapítani, nem jobb sem az örmény, sem a grúz konyaknál. Velük azonos színű, de azokénál mintha vaníliásabb illatú és aromásabb is.

A konyaktól annyi bátorság szorul belém, hogy sötétedés előtt a mozgalmas főutcán megszólítom a minket messziről figyelő, rendkívül jól öltözött, öregedő, de energikusan mozgó urat. Elmondom, kik vagyunk, mi járatban, s hogy elügyetlenkedtük a dolgot, s nem biztosítottunk magunknak szállást. A tanácsát kértem, hova mehetünk éjszakára, kihez forduljunk segítségért. Az úr figyelmesen hallgat, mindönket alaposan felmér, a fiúkat alaposabban, mint a lányokat. Amikor mindent megért, elkéri mind a négyönk útlevelén, átlapozza azokat, majd zsebbe süllyeszti a paszportokat. És telefonál! Bőr oldaltáskájából (a bolgár bőrtáskák népi motívumokkal díszítettek) kihúz egy telefonkagylót, a kagyló mikrofonja alatti nyomógombok segítségével tárcsáz s hosszan beszél (tárgyal!) valakivel. A telefonkagylóhoz rugószerű, hófehér, vékony kábel tartozik, a figyelmet leginkább ez, s nem a hordozható telefon, s nem az azonnal adódó telefonvonal váltja ki. Majd szokatlanul határozottan arra szólítja fel az értetlenül tébláboló társaságot, hogy kövessék. Az utcán oly sok az ember, hogy nehéz a nyomában maradni – s ő egyszer sem fordul hátra, hogy ellenőriz-

ze, megvannak-e. Nem telepszik rájuk, elől halad, szétoszlik előtte az embertömeg, de mögötte rögvest össze is zárul. A folyópart sziklával egybeépült, emeletes épületénél kötnek ki, ahol alázatos gondnok várakozik a kompániára. A gondnokszerű alkalmazott – aki, utóbb kiderül, egy sofőrrel s Csajkával, kezét-lábát tördelve várakozik az örökzölddel elkerített, arnyékos parkolóban – miniszter elvtársnak szólítja a pártfogót.

Ekként kerülünk a bolgárok tarnovói pártüdülőjébe. A liftfülke oldalait perzsaszőnyeggel tapétázzák, dohányfüstöt és rózsaillatot áraszt magából, a szobánknak pusztán a plafonja nincs kárpittal borítva, és hát az a legkülönösebb a helyiségben, hogy a terasz felé nyílik csupán üveges ajtaja és széles ablaka. De mindezt eltakarja egy nehéz függöny. A szobányi erkélyen megtapasztaljuk, nem véletlenül dicsekszik a miniszter vele, a legszebb városi panoráma a gyönyör forrása. Amíg a város értékes épületeire sorra rámutat és a legfontosabb tudnivalókat elmondja róluk, fölhívja a figyelmet, miközben menthetetlenül besötétedik, mit szükséges felkeresni. A kanyon alján tovaúgó Jantra tükre tele remegő fényponttal. Az erkélytúra azzal szakad meg, hogy bejelentkezik egy újabb alkalmazott, akinek annyi feladatot ad a miniszter, hogy unalom ellen kártyatrükkökkel szórakoztasson minket, s éppen addig, ameddig értünk érkezik az utastérben négy személy befogadására alkalmas, csillogó gépkocsi (ugyancsak perzsaszőnyeggel kibélelt), amely felszállít minket a hegy peremére épült – az államelnök itt tartózkodásakor őt és embereit ellátó – csupaüveg étterembe, ahol megvacsorázunk. Mégpedig azon a helyen – nem kell csodálkozzunk, ha rajtunk kívül kizárólag az alkalmazottak lesznek –, ahol holnap a kormányfogadást tartják, érdemes a várost onnan is megtekinteni, az egy olyan pont, hová közönséges halandó be nem juthat, már ha befejeztük az étkezést, és nem lennének fáradtak. A gépkocsival ne legyen gondunk, addig várakozik ránk, ameddig dolgunk akad. Arra se legyen gondunk, hogy nem leszünk helyhez illően öltözve, hiszen ezt az alkalmat nem mi kerestük, de számunkra teremtette a sors.

– Mit tudtok meg erről a gálás miniszterről?

– Elköszön, s csak nagyvonalúan legyint a hálálkodásunkra. A kártyatrükkökkel brillírozó – amúgy vezető, helyi hivatalnok – elmondása szerint az energetikáért felelős ágazat miniszterét szólítom meg. Akinek gondja volt arra, miután Szófiába visszatérünk, hogy számunkra szállást rezerváljon a minisztériuma vendégházában.

A zenekar tust húz, megismétli, hatalmas a terem, a kerekasztal, amelyre a sok, égő gyertyás tortát helyezik, lassan érkezik meg ahhoz az asztaltársasághoz, akik a legvígabbnak mutatkoznak. Az ünnepektől jóformán észre sem veszi, hogy hozzá tolják a több emeletes, csillagszórókkal körbevett süteményépítményt. Születésnapot tart, ennek a marcipánból formázott hatvanas szám a bizonyítéka. Egy-egy szelet tortára minden jelenlevőt meghívhatnak. Pincérlányok hada hordja szét a pompás édesség darabkáit a szellősen elhelyezett asztalok vendégeihez, a szobai pálmák alatt transzírozzák fel a cukrászati remeklést. Lizetta rámosolyog az orosz krémtorta szeletét elhelyező pincérlányra, megemlíti, hogy a bolgár édességek messze földön nevezetesek, azonban, amikor a fityulás lány eloldalog, fájdalmas mosoly kíséretében pápká elé áttolja tányérját.

– Sajnálom, hogy nem vezetek naplót. Sajnálom, hogy az emlékezetemre kell hagyatkozni, mert a részletek, amelyekre egykor alig figyelek, hiszen mellékesek, egyszer csak fontossá válnak, és egyre-másra érzi az ember, hogy éppen a magva hiányzik a szilvának, azaz a sztorija kulcsjelenete. Én valahogy így működöm. A festményeken az eldugott részletek – a falon, a háttérbe bújó kép, amely a portré múltjára utal, a kézben tartott olvasó, ilyesmiket gondolok – a fontosak, nem a díszbe öltözött alakok. Bulgáriáról jók az emlékeim, nem bánom, hogy itt találkozom veletek, legalább látom, kevesebb a csótány, amikből egykoron ugyancsak sok volt. Ha naplót vezetek, azt hiszem, ezekről az undorító jószágokról emlékezek meg legtöbbször. Látom, hogyan fröccsenek szét a fürdőszobában, amikor rájuk nyitom a villanyt. Hogy spuriznak szerte a cipőm előtt, amikor végigsétálok egy élelmiszerboltban. A kenyereskosárban rájuk bukkanok, amikor felhajtom a szalvétát, és ott nyüzögtek a nyilvános helyek potyogtatós vécéiben.

Lizetta megissza a poharából a maradék konyakot. Pápká konklúziója: a vodkát, konyakot, mindenféle rövid italt csupán a nők kortyolgatják. Holott a szesz nem a szájnak, hanem a gyomornak való. Aztán pápkához fordul:

– Én azt hiszem, hogy Európában manapság nincs olyan ember, aki méltó lenne regényhősnek. Nem véletlenül, hogy egyetlen jó regénynek sincs se hőse, se története.

Lizetta a táncolók közé vonzol. Könnyed kézzel húz maga után, s tán, hogy a lehető leggondosabban eltüntessen a szemek elől, az önfeledten rángatózó tömeg sűrűjének legközepébe vonulunk. Ő halad mindvégig elől, töri az utat, azt hiszem, nekem nem sikerülne a centrumba furakodni, oda, ahol a legkülönbözőbb, többnyire nem kellemetlen szagok kavarnak. Parfüm, nőszag, kanszag és az izzadságé. Lizetta apró mozdulattal alakítja ki az általa számunkra szükségesnek vélt nagyságú táncterületet, a közepére áll, lassan riszálni kezdi csípőjét, ki-kinyomja a fenekét és ringatja a mellét, s akként tekintget körbe, hogy a mosolyából bárki kiérezze a köszönetét. Igyekszem ellesni a körülöttünk topogó férfaktól a megfelelő mozdulatokat. Lizettának nem kerüli el a figyelmét, derül rajtam, s mutatja is, mily megmosolyogtató az igyekezetem, és előjátssza, mit tegyek. Jobb kéz, bal kéz, jobb láb, bal láb, csípő, derék, törzs, nyak, megint jobb kéz. A lizettai mozgássornak követői akadnak, több férfi átveszi a ritmusát, és ha lehet mondani, azt a kellemet, amelyet az önfeledtség jelének ítélek. Majd többen követik Lizettát, ahogyan elasztikusan tekeri a karját, emeli a lábát és utánozzák a csípője méltóságos körözését. Elpárolog a szorongásom, többé nem érdekel sem az esetlenségem, sem az, hogy ezt az esetlenségemet bárki is észreveszi. Az sem, ha az esetlenséget szóvá tenné. Nem telik el nagy idő, többé nem akad férfi, aki ne lenne Lizetta koreográfiájának rezonőrje. Ezzel cseppnyi megkönnyődéssel elegy riadalmat okoz a nőknek. Aztán nincs egy nő sem, aki ne érzékelné, elvesztette a partnerét, nincs többé, akivel saját ritmus szerint mozdulhat. Választani kényszerül, vagy követi hűtlen táncosát, idomul hozzá, s ezzel a Lizettát övező tánckar tagjává degradálódik, vagy saját magába zárul, s a partnerével való korábbi belső összhangot felejtve magántáncba fog. A privát programot előadók azonban előbb-utóbb megünják a táncolás. S Lizetta idővel elhagyja a többiek iránti érdeklődését. Többször hunyja le a szemét, mint tartja nyitva, utánam nyúl, belekotor a térbe, nem hagyja, hogy habár körülötte, de tőle mégis függetlenül táncoljak, nyújtja a kezét, hívogatóan integet, ujjaival hozzáér az ujjaimhoz, hozzám csapódik a ruhája, bevarja, hogy felé lépjek, és amikor lépek, megragadja a kezemet, el nem engedné, puhán húz magához, s akként emeli meg a karomat, hogy olyan hatású legyen, mintha én emeltem volna magasra. Alápördül. Leng a szoknyaszéle, teljes testében lebeg, aláhajló lapáttenyerem ernyője alatt teljes testében örvénylik, hátralep, s ismét forog, körülöttem pörög, pedig nem én forgatom és nem én pörgetem. Magam is elhiszem, hogy magam vagyok az, aki vezeti a táncosomat, jó ezt hinnem. Csak Lizetta tudja, hogy nem így van. Irigy és sóvárgó asszonytekintetek követik Lizettát, a férfiak áhítattal figyelnek, mintha olyan filmet látnának, amelyben maguk is szívesen, dagadó kebelrel szerepelnének. A főhős ugyanis minden olyan tulajdonsággal rendelkezik, amelyekkel maguk is örömmel rendelkeznének, de amelyeknek nincsenek birtokában. Önmaga képzeleinek áldozatául esik mindenki ebben az örült táncban, a zenekar felfogja, hogy elszabadult a pokol, bár az nem derül ki, hogy ez egy jó vagy egy rossz pokol. Vagy egyszerre mindkettő. Villogó, kék, neonfényű lámpát kapcsolnak fel, tekerem a nyakamat, szeretném megtalálni, honnan érkezik a diszkófény, hóésésben kavargunk, majd fényhasábok között és vakító holdfényben, némelyeknek dermesztően fehér lesz a foga, mintha nem a sajátjuk lenne, és a nők arca, dekoltázsa, ott, ahová, vélem, valamiféle púdert pamacsoltak, foszforeszkálni kezd. A hamisak, gondolom.

Lizettán nincs semmi hamis, a körmeit is, amelyek olykor megkarcolnak, valódinak találom.

A gyors számot lassúak követik, ezeket ismerem, Beatles, Rolling Stones, Uriah Heep, majd pedig az édes Demis Roussos, a megbolondító fény kihúny, megérkezik a lecsendesedés időszaka. Lizetta hozzám tapad, vékony karjaival körbefonja a nyakamat, jól tudja, olyan az illata, amely fölpezsdít. Darabosan mozgat, az ízületeimet rutinosan kilazítja, és minden porcikámban megdolgoztat, azt mondja, hogy nem gondolta volna, mennyire gyorsan nagyszerű táncossá válok, üdvözlő köztük, köszönt a valóságban! Azt sutyorogja, hogy éjfél után vannak olyan utcák, amelyekben nem érdemes sétálni, de akadnak olyanok, amelyekben érdemes andalogni, mert a város valamennyi szabad lelke ezekben az utcákban lebzsel, álldogálnak a lámpák fénykörében, és arra várnak, hogy az odatérők lelke mel-

lé társuljanak. Érti az ember, hogy nagyobb lesz benne valami, holott csupán a lelke növekszik meg, a tömege nem. S hogy így kell a tökéletes úriembernek sutogni a lassú táncok alatt, csípőt csípőhöz tapasztva, mellkast a melléhez szorítva, comb a combnál, karok a nyakban vagy a derékon. A lehetőségek ilyenkor tárulnak fel, mint az éjszaka felpattanó orchideák. Teljes súlyával rám nehezedik, könnyen hordozom a súlyát, és egyszerre tartom a karjaimban az összes nőt, akik valaha is megfordulnak a képzeletemben.

A pincérek ablakokat nyitnak a teremben, áthúz rajtunk a szél. Lizetta borzong, lúd-bőrös, érzem a tenyerem alatt, mily érdessé változik a bőre. Azt mondja, vége, vezessem az asztalhoz. Felvetett fejjel követ, biccent annak, aki ellép előle, megérinti, akitől elvárja, hogy húzódjék előle el, s látom, hogy a selyemruha testére feszül, s az alakját összetartja. Rárogy a székére, pápká kutakodva szemléli, s én is leülök, s menten felhajtok egy pohárnyi frissítő italt. Elégedett vagyok.

– Legszívesebben az ágyba cipelném a fiadat! – pápkának mondja Lizetta. Úgy véli, nem hallom meg a zsongásban, amit mond. Azon töprengök, hogy ezzel pápkának akar-e imponálni, vagy mint egy gyerek, saját magának. Olyannak találok, mint magamat gyermekként, amikor esténként elégedetten veszem tudomásul, milyen kiadósat sírtam. – Pontosan azonosnak látom azzal a fiatal emberrel, aki egykor voltál. Amikor azt hittem, szerelmes vagyok beléd.

– Nem adtad semmi jelét.

Pápká rám szegezi a szemét. Érzem. Pedig nem látom, mert becsuktam a szemhéjamat. Amikor ráemelem a tekintetemet, látom, hogy tudja, hallom és jól értem a beszélgetésüket. És a szeme azt üzeni, hogy ne figyeljek oda. Majd pedig azt, ha már figyeltem, ne vegyem komolyan a párbeszéd tartalmát. Tegyek úgy, mintha mozifilmet néznék. Maradjak kívül a dolgokon.

– Éppen másnak csaptad a szelet. Észre se vetted, hogy ott vagyok. Amúgy mintha sosem vettél volna észre. Mármint úgy.

– Akadtak helyettem mások. De nehogy azt kérj, hogy felsoroljam valamennyiüket.

– Tudod, hogy listát vezetek, amelybe mindenkit feljegyzek, akibe szerelmes vagyok? És megcsillagoztam a beteljesedett szerelmeimet.

– Persze. Ilyesmi minden lánynak volt. Még jó, hogy a tied nem került a kezembe.

– Szétvered a pofájukat?

– Azt hiszem, hogy alaposan helybenhagyom őket.

– Ó, ó, mily szép ez a vallomás!

Másnap estével az érdeklődőket asztaltáncoltatásra invitálják. Hatalmas, kézzel írt plakát híreli a lehetőséget. Megfelelő számú jelentkező esetén gépkocsival szállítják át az eseményre jelentkezőket abba a természetes módon keletkezett barlangba, ahol az ősi tudással rendelkező asztaltáncoltató fogadja az érkezőket, s bemutatja az asztaltáncoltatás művészetét. A program, oda- és visszautazással együtt, két órát vesz igénybe, amelynek a fele a hűvös cseppkőbarlangban, sztalaktitek és sztalagmiték között töltendő. A program alatt nincs mód a barlang elhagyására. A részvétel díja 10 euró – a programszervező csak eurót tud elfogadni. Lizettának volna kedve elmenni, azt állítja, hogy a legtöbb orosz neo-avantgárd festő, amikor a szocialista realista korszakába ér, okkultistává válik. Pápká szerint a bolgár asztaltáncoltatás nem viheti Lizettát közelebb a festő mentalitása megértéséhez, így Lizettát sikerül lebeszélni, hogy mindhármunkat befizessen a programra. ■ ■ ■

Géczi János (1954): költő, író, Balatonalmádiban él. A Kalligramnál megjelent könyvei: *Tárlat* (képzőművészeti írások, 2001), *Viotti négy vagy öt élete* (regény, 2011), *Kívül* (kisregény, 2014), *Törek* (versek, 2016), *Szűz a gyermekkel, Szent Annával és egy számmal* (versek, 2020).